

Grote Nederlandse bedrijven roepen op tot circulaire actie

De recent gepubliceerde Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER) van het PBL schetst een somber beeld over hoe het gesteld is met de circulaire economie in Nederland. Ten opzichte van twee jaar geleden is het grondstoffengebruik gestegen, kennen producten een kortere levensduur en zijn overheidsdoelstellingen richting een circulaire economie onbereikbaar geworden. Al twintig jaar vormt circulaire bedrijvigheid ongeveer 4% tot 5% van het BBP en met de huidige inzet lijken we in deze circulaire impasse vast te blijven zitten. Daarmee lopen we enorme kansen mis voor ons toekomstig verdienvermogen, onze strategische autonomie en de bescherming van onze leefomgeving.

Veel van de tweeduizend mkb'ers en grote bedrijven uit het duurzame bedrijfsnetwerk die wij als MVO Nederland vertegenwoordigen willen hun ondernemerschap en capaciteit graag inzetten om de circulaire economie op schaal te brengen. Onjuiste condities maken het voor hen echter lastig om met circulaire en duurzame ondernemersinitiatieven te kunnen concurreren tegen traditionele en lineaire businesscases. Zo is het vaak financieel aantrekkelijker om virgin grondstoffen te verwerken in producten dan recycleat. De geldende economische spelregels laten bedrijven daarmee kapitaal en capaciteit inzetten op wat nu nog rendeert, maar waar niet de toekomst ligt. Op deze manier blijft circulair vooral een sympathieke bijkomstigheid in plaats van een schaalbaar en financieel perspectief voor bedrijven en gaan we geen fossielvrije en circulaire economie in 2050 meemaken.

Wij geloven dat een sterk, circulair Nederlands bedrijfsleven realiteit kan worden. Het is een kansrijk perspectief dat we met leiderschap in politiek, bedrijven en samenleving waar kunnen maken. Wij proberen zelf ook een serieuze bijdrage te leveren aan de circulaire

transitie. We zijn daarin nog niet perfect, maar wel gedreven om op grotere schaal te bouwen aan circulaire en fossielvrije bedrijvigheid. Maar het eerlijke verhaal is ook dat we pas schaal gaan bereiken als er andere politieke keuzes worden gemaakt.

Daarom doen wij, MVO Nederland en tien grote bedrijven uit het bedrijfsnetwerk van MVO Nederland, een constructieve doch dringende oproep aan jullie besluitvormers om moedige keuzes te maken om de circulaire economie uit de huidige impasse te halen. Jullie zijn nu aan zet om de economische spelregels zo in te richten voor Nederlandse én buitenlandse bedrijven dat de laagste prijs niet meer het enige is wat telt, omdat ook stevige inzet op circulariteit, duurzaamheid en biobased materialen gaat lonen. Hiermee worden circulaire producten een betaalbare en haalbare optie voor alle Nederlanders en bouwen wij aan ons toekomstig verdienvermogen met winst voor ieder.

Europees initiatief op het gebied van de circulaire economie is fantastisch, maar duurt soms nog jaren. Er ligt juist een kans voor jullie besluitvormers om het goede voorbeeld te geven en nationaal initiatief aan te grijpen om de Nederlandse circulaire economie op schaal te brengen. Dat vraagt om politieke prioriteit, moed en afstemming met bedrijven die begrijpen dat circulair en duurzaam ondernemerschap de toekomst heeft. Wij bieden ons uiteraard graag aan om te tonen tegen welke lineaire blokkades wij als bedrijven aanlopen en waar we de grootste circulaire kansen zien.

Om jullie op weg te helpen doen wij een aanzet tot zes maatregelen waarvan wij geloven dat deze er sterk aan zullen bijdragen dat de circulaire economie op schaal komt. Doe er jullie voordeel mee.

Een initiatief van

bol.

ZEEMAN

 Strukton

auping

 avantium

renewi

Modiform

lc packaging

De bedrijven onder dit manifest vertegenwoordigen samen tien miljard euro aan jaarlijkse omzet.

Zes maatregelen om de circulaire economie op schaal te brengen

Kom met een anti-ultra fast fashion wet en breid dit bij effectieve implementatie uit naar meer productstromen

Door ongekende toename aan ultra fast fashion uit het buitenland zien circulaire textielbedrijven hun afzetmarkt verdampen, evenals hun toevoer aan kwalitatieve fashion die verwerkt kan worden tot producten met een tweede leven. De enorme overconsumptie van goedkope wegwerpkleding die op de Nederlandse markt wordt gedumpt door platforms als SHEIN en TEMU zal moeten worden aangepakt met een anti-ultra fast fashion wet. Onderdelen van zo'n wet zijn bijvoorbeeld een verbod op reclame voor ultra fast fashionproducten. Ook kan er een tax worden gezet op ultra fast fashionproducten op basis van een duurzaamheidslabel, waarvan de opbrengsten direct kunnen worden geïnvesteerd in duurzame en kwalitatief hoogwaardige fashion. Nederland zou zo'n initiatief moeten omarmen om zo eigen bedrijven te beschermen tegen buitenlandse bedrijven die niets van doen hebben met consumentenbescherming en milieuregels. Wanneer de ervaring met de implementatie van zo'n wet positief is, kan spoedig worden overgegaan op soortgelijke wetgeving voor meer productstromen. Hierdoor creëren we een internationaal gelijk speelveld, omdat duurzame en sociale normen ook economisch relevant worden voor bedrijven buiten de Europese Unie.

Zet veel steviger in op overheidsinkoop die circulaire bedrijvigheid aanjaagt

Nederlandse overheden doen ieder jaar voor ongeveer honderd miljard euro aan publieke aanbestedingen, wat bijna 10% van het totale Nederlandse BBP is. Veel bedrijven ervaren op het moment risicoaversie door overheden jegens hun circulaire praktijken en het belang van circulair in tenders is vaak beperkt. De regering is dit kalenderjaar bezig met de verdere uitwerking van toekomstbestendiger overheidsinkoopbeleid en daarin ligt dus een enorme kans om circulaire bedrijvigheid te bevorderen. Zeker in het licht van de miljardenbezuinigingen die gemeentes vanaf 2026 zullen moeten doen is het van belang dat duurzaamheid en circulariteit niet als leuk extraatje worden gezien in aanbestedingen, maar als absolute voorwaarde. Als de politiek de moed heeft om minder vrijblijvende circulaire normen in MVOI-beleid op te nemen, zullen veel meer bedrijven die producten en diensten leveren aan overheden gaan concurreren op hoe circulair en duurzaam zij ondernemen.

Draai de geplande halvering aan overheidsmiddelen voor de circulaire economie om in een verdubbeling aan overheidsmiddelen

Dit kalenderjaar staat er 121 miljoen euro begroot voor de circulaire economie door het ministerie van I&W. In 2029 is dit nog maar 66 miljoen. Nu de circulaire economie achteruit holt en doelstellingen uit zicht raken is een halvering van investeringen in circulariteit niet uitlegbaar. Zeker niet nu we zien dat essentiële circulaire spelers actief in de circulaire plastic- en textielsector in noodweer verkeren. Maak dus richting de miljoenennota 2026 middelen vrij om de komende jaren te verdubbelen in investeringen in de circulaire economie richting ten minste 250 miljoen euro per kalenderjaar. Investeren in de toekomst betaalt zich altijd terug.

Verleg de focus van stimulerend beleid voor de circulaire economie naar normering en beprijzing

Uit een inventarisatie van beleidsinstrumenten om de circulaire economie in Nederland te bevorderen blijkt van alle nationale vastgestelde circulaire beleidsinstrumenten een ruime meerderheid stimulerend en faciliterend te zijn. Dit is onvoldoende om de circulaire economie van de grond te krijgen. Om de vraag naar circulaire bedrijvigheid en duurzame materialen te bevorderen en het economisch gezien logischer te maken om te investeren in duurzame, circulaire businesscases in plaats van fossiele, lineaire businesscases, zijn normerende en beprijzende maatregelen noodzakelijk. Deze helpen om circulaire investeringen te doen, zolang ze consistent zijn en er een langetermijnperspectief achter zit. Gedacht kan worden aan de kracht van btw-verlaging op reparatie van meubels en huishoudapparaten (nu nog in hoge btw-tarief) en het schrappen van de dubbele btw op artikelen die tweedehands worden aangeboden. Beloningen in de kern van het systeem zetten voor de inzet van recycleat, biobased materialen en producten met een langere levensduur zal ook groot verschil maken. Op deze manieren zal circulaire productie kunnen concurreren op kostprijs met lineaire productie. Meer van dit soort beleid zorgt ervoor dat we circulariteit in het DNA van onze economie krijgen.

Stimuleer en ondersteun het ontwikkelen en opschalen van sectorbrede oplossingen om circulariteit niet slechts door pioniers te laten dragen

Veel circulaire innovaties blijven kleinschalig omdat circulaire initiatieven beperkt worden door financiering, schaalvoordelen en regelgeving die zijn gericht op individuele bedrijven met een lineaire businesscase. De circulaire economie vraagt juist om samenwerkingen binnen én buiten sectoren, om zo vraag en aanbod van diverse materiaalstromen samen te brengen. Om circulariteit op te schalen en doorbraken te realiseren, moeten sectorbrede samenwerkingen gestimuleerd worden via publiek-private investeringsfondsen en sectorspecifieke experimenteerruimte voor circulaire innovaties. Daarnaast dragen sectorbrede circulaire doelstellingen bij aan een gelijk speelveld tussen bedrijven. Ook bevorderen ze het nemen van collectieve verantwoordelijkheid.

Behoud waardevolle grondstoffen met beleid dat hoogwaardige recycling en hergebruik vergroot

Behoud waardevolle grondstoffen in de economie door onder meer strakkere (na)sorteerverplichtingen, een versneld verbrandingsverbod op recycleerbare materialen in te voeren en verbranden duurder te maken dan recycelen via fiscale maatregelen. Houd hierbij rekening met materialen van de toekomst. Daarnaast kunnen proportionele verplichtingen voor het toepassen van recycleat en biobased materialen door producenten helpen circulaire vraag en aanbod te creëren. Hierdoor groeit de stroom aan circulaire materialen en daarmee de investeringen in nieuwe businesscases. Voor hoogwaardig hergebruik van producten zijn fiscale aanpassingen ter bevordering van onder andere reparatie gewenst. Voorspoedig aan de slag gaan met een tax shift levert hier een belangrijke bijdrage aan.